

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Філологічний факультет
Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ О. А. Кузнецова

29 серпень 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
УКРАЇНСЬКА МОВА
ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

Освітній ступінь Бакалавр

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

спеціальність 014 Середня освіта

спеціалізація 014.08 Фізика

Освітня програма: Середня освіта: фізика, математика

2019 – 2020 навчальний рік

Розробники: Корнієнко Ірина Анатоліївна, доцент кафедри української мови і літератури, кандидат філологічних наук, доцент (Корнієнко І. А.),
Баденкова Вікторія Миколаївна, доцент кафедри української мови і літератури, кандидат філологічних наук, доцент (Баденкова В.М.)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української мови і літератури

Протокол № 1 від «28» серпня 2019 р.

Завідувач кафедри (Рускуліс Л. В.)

«28» серпня 2019 р.

Програму погоджено з гарантом ОП Середня освіта: фізика, математика

Гарант ОП

(Манькусь І. В.)

Анотація

У процесі вивчення дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» розглянуто роль державної мови у професійній діяльності; сформовано навички оперування фаховою термінологією, редагування, коригування та перекладу наукових текстів; здатність до ґрунтовного засвоєння норм сучасної української літературної мови й практичного оволодіння ними. Розвинено вміння правильно використовувати різні мовні засоби відповідно до комунікативних намірів; влучно висловлювати думки для успішного розв'язання проблем і завдань у професійній діяльності; сприймати, відтворювати, редагувати тексти офіційно-ділового й наукового стилів; складати різні типи документів, правильно добираючи мовні засоби, що репрезентують їх специфіку. Сформовано здатність скорочувати та створювати наукові тексти професійного спрямування, складати план, конспект, реферат тощо, робити необхідні нотатки, виписки відповідно до поставленої мети. Удосконалено навички послуговуватися лексикографічними джерелами та іншою допоміжною довідковою літературою, необхідною для самостійного вдосконалення мовної культури.

Ключові слова: сучасна українська літературна мова, норми мови, стилі мови, документація, професійне спрямування, фахова термінологія

Summary

In the process of studying the discipline "Ukrainian language for professional purposes" the role of the state language in professional activity was considered; skills of operating professional terminology, editing, correcting and translating of scientific texts were formed; ability to thoroughly master the norms of modern Ukrainian literary language and practical mastery of them was formed. The ability to properly use different language tools in accordance with communicative intentions; to express opinions accurately for successful solution of problems and tasks in professional activity; to perceive, reproduce, edit texts of official business and scientific styles; to compose different types of documents, correctly choosing the language tools that represent their specifics was formed. The ability to reduce and create professional scientific texts, make a plan, synopsis, abstract, etc., make the necessary notes, extracts in accordance with the goal was formed. Skills to use lexicographic sources and other auxiliary reference literature necessary for self-improvement of language culture have been improved.

Keywords: modern Ukrainian literary language, language norms, language styles, documentation, professional orientation, professional terminology

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – проєкт, реферат	Спеціальність: 014.08 Середня освіта (Фізика)	Семестр	
Загальна кількість годин – 90		1-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Ступінь бакалавра	<i>Лекції</i>	
		4 год.	
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		12 год.	
http://moodle.mdu.edu.ua/my/		<i>Лабораторні</i>	
		-	
		<i>Самостійна робота</i>	
		74 год.	
		Вид контролю: залік	

Мова навчання – українська

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 16 год. – аудиторні заняття, 84 год. – самостійна робота (29% / 71%).

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

Метою курсу є: підвищення рівня загальномовної підготовки, мовної грамотності, комунікативної компетентності студентів, практичне оволодіння основами офіційно-ділового, наукового, розмовного стилів української мови, що забезпечить професійне спілкування на належному мовному рівні.

Завдання курсу:

- сформувати чітке і правильне розуміння ролі державної мови у професійній діяльності;
- забезпечити досконале володіння нормами сучасної української літературної мови та дотримання вимог культури усного й писемного мовлення;
- виробити навички самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні;
- розвивати творче мислення студентів;
- виховати повагу до української літературної мови, до мовних традицій.
- сформувати навички оперування фаховою термінологією, редагування, коригування та перекладу наукових текстів.

Передумови для вивчення дисципліни: курс тісно пов'язаний із теоретичними проблемами загального мовознавства, історії мови, стилістики української мови, новітніх напрямів сучасної лінгвістики.

Навчальна дисципліна складається з 3 кредитів.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Знання й розуміння предметної галузі й професійної діяльності.

ПРН 2. Знання історії та культури України, основ філософії, що сприяють формуванню світогляду й соціалізації особистості в суспільстві.

ПРН 3. Уміння оперувати сучасним категоріально-термінологічним апаратом мовознавства й літературознавства; знання найважливіших методичних та філологічних вітчизняних/зарубіжних наукових шкіл.

ПРН 4. Володіння українською мовою на високому рівні й здатність реагувати мовними засобами на повний спектр соціокультурних явищ.

ПРН 5. Знання підгрунтя й історичних віх фундаментальних дисциплін (теоретичні проблеми мовознавства та літературознавства, історії української мови, української літератури) як теоретичного базису дослідницької й прикладної діяльності в галузі мовознавства і літературознавства.

ПРН 6. Осмислення процесу формування основних розділів української мови.

ПРН 8. Уміння використовувати філологічні знання в процесі викладання української мови та літератури у відповідних типах середніх навчальних закладів.

ПРН 12. Сформованість комунікативної компетентності з української мови, здатність вдосконалювати та підвищувати її рівень.

ПРН 13. Здатність оцінювання непередбачуваних проблем у професійній діяльності й обдуманого вибору шляхів їх вирішення.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у результаті вивчення курсу студент оволодіває такими *компетентностями*:

I. Загальнопредметні:

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

II. Фахові:

ФК 1. Набуття міцних знань із професійних дисциплін.

ФК 2. Знання структури філологічної науки, поділу знань на мовознавчу та літературознавчу складову, усвідомлення специфіки кожної.

ФК 4. Знання комплексу лінгвістичних знань про мову як систему, що охоплює фонетику, лексику, морфологію, синтаксис, стилістику тексту і культуру мовлення та постійно розвивається, уміння оперувати лінгвістичними знаннями у професійній та науково-дослідницькій діяльності.

ФК 5. Здатність оволодівати сучасними знаннями про шляхи розвитку й становлення української літературної мови та особливості діалектної мови як її генетичного джерела.

ФК 6. Здатність давати оцінку основним здобуткам та досягненням світового й українського мовознавства; характеризувати теоретичні положення різних лінгвістичних концепцій мовознавців; аналізувати закономірності розвитку й функціонування мови в її багатоаспектних зв'язках із людиною, суспільством, історією, культурою з урахуванням методів дослідження та опису мови.

ФК 9. Уміння орієнтуватися в актуальних проблемах сучасної лінгвістики загалом та в колі проблем етнолінгвістики й лінгвокультурології; досліджувати мову в аспекті культури носіїв національної мови; з'ясовувати актуальні проблеми сучасної мовної політики та інформаційної політики; інтерпретувати етнотексти, осмисливши лексичний склад української мови.

ФК 13. Здатність до осягнення студентами проблем періодизації історії української мови, історичної перспективи розвитку звукової та граматичної систем української мови в її зв'язку з іншими слов'янськими та індоєвропейськими мовами, володіння навичками аналізу мовних явищ усіх рівнів у давніх текстах.

Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Вступ. Основи культури української мови

Тема 1. Державна мова – мова професійного спілкування. Мова професійного спілкування як функціональний різновид української літературної мови. Мова і культура мовлення в житті професійного комунікатора. Словники у професійному мовленні. Культура усного фахового спілкування. Особливості усного спілкування. Мовні норми. Мовне законодавство та мовна політика в Україні. Нова редакція «Українського правопису».

Тема 2. Стилї сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні. Текст як форма реалізації мовнопрофесійної діяльності.

Кредит 2. Професійна комунікація

Тема 3. Спілкування як інструмент професійної діяльності. Стратегії спілкування.

Невербальні компоненти спілкування. Гендерні аспекти спілкування. Поняття ділового спілкування. Риторика і мистецтво презентації. Поняття про ораторську (риторичну) компетенцію. Види публічного мовлення. Технології проведення "мозкового штурму".

Тема 4. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації. Класифікація документів. Національний стандарт України. Склад реквізитів документів. Документація з кадрово-контрактних питань. Довідково-інформаційні документи. Етикет службового листування. Класифікація листів.

Кредит 3. Наукова комунікація як складова фахової діяльності

Тема 5. Українська термінологія в професійному спілкуванні. Теоретичні засади термінознавства та лексикографії. Термін та його ознаки.

Тема 6. Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні. Становлення і розвиток наукового стилю української мови. Проблеми перекладу і редагування наукових текстів.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	кон	ср
1	2	3	4	5	6	7
<i>Кредит 1. Вступ. Основи культури української мови</i>						
Тема 1. Державна мова - мова професійного спілкування. Об'єкт, предмет, завдання і значення курсу. Професійна мовнокомунікативна компетенція. Мовне законодавство та мовна політика в Україні. Мова і культура мовлення в житті професійного комунікатора. Мовні норми. Культура усного фахового спілкування.	15	1	2			12
Тема 2. Стилї сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні.	15	1	2			12
Усього:	30	2	4			24
<i>Кредит 2. Професійна комунікація</i>						
Тема 3. Спілкування як інструмент професійної діяльності. Спілкування і комунікація. Невербальні компоненти спілкування. Гендерні аспекти спілкування. Риторика і мистецтво презентації. Види публічного мовлення.	15	1	2			12
Тема 4. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації. Класифікація документів.	15	1	2			12
Усього:	30	2	4			24
<i>Кредит 3. Наукова комунікація як складова фахової діяльності</i>						

Тема 5. Українська термінологія в професійному спілкуванні. Історія і сучасні проблеми української термінології. Термінологія як система.	15		2		13
Тема 6. Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні. Оформлювання результатів наукової діяльності. Науковий етикет. Проблеми перекладу і редагування наукових текстів.	15		2		13
Усього:	30		4		26
Усього годин:	90	4	12		74

4. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Вступ. Основи культури української мови</i>		
1.	Тема 1. Державна мова - мова професійного спілкування. Мовні норми. Культура усного фахового спілкування.	1
2.	Тема 2. Стили сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні	1
<i>Кредит 2. Професійна комунікація</i>		
3.	Тема 3. Спілкування як інструмент професійної діяльності. Риторика і мистецтво презентації.	1
4.	Тема 4. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації.	1
	Разом:	4

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Вступ. Основи культури української мови</i>		
1.	Тема 1. Державна мова - мова професійного спілкування. Мовні норми. Культура усного фахового спілкування.	2
2.	Тема 2. Стили сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні	2
<i>Кредит 2. Професійна комунікація</i>		
3.	Тема 3. Спілкування як інструмент професійної діяльності. Риторика і мистецтво презентації.	2
4.	Тема 4. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації.	2
<i>Кредит 3. Наукова комунікація як складова фахової діяльності</i>		
5.	Тема 5. Українська термінологія в професійному спілкуванні.	2
6.	Тема 6. Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні. Проблеми перекладу і редагування наукових текстів.	2
	Разом:	12

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Вступ. Основи культури української мови</i>		
1.	Тема 1. Державна мова - мова професійного спілкування. Об'єкт, предмет, завдання і значення курсу. Професійна мовнокомунікативна компетенція. Мовне законодавство та мовна	24

	політика в Україні. Мова і культура мовлення в житті професійного комунікатора. Мовні норми. Культура усного фахового спілкування. Тема 2. Стилї сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні. Завдання: підготувати опорний конспект з тем; дати письмові відповіді на запитання до блоку самостійної роботи. Опрацювати зміни в новій редакції Українського правопису: виконання вправ і завдань.	
<i>Кредит 2. Професійна комунікація</i>		
2	Тема 3. Спілкування як інструмент професійної діяльності. Спілкування і комунікація. Невербальні компоненти спілкування. Гендерні аспекти спілкування. Риторика і мистецтво презентації. Види публічного мовлення. Тема 4. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації. Класифікація документів. Завдання: скласти тези до теми «Риторика і мистецтво презентації»; підготувати публічний виступ із обраної теми. Написати зразки документів: заява, автобіографія.	24
<i>Кредит 3. Наукова комунікація як складова фахової діяльності</i>		
3	Тема 5. Українська термінологія в професійному спілкуванні. Тема 6. Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні. Проблеми перекладу і редагування наукових текстів. Завдання: підготувати опорний конспект з теми; редагування різних текстів. Підготовка до КР.	26
Разом:		74 год.

7. Індивідуальне науково-дослідне завдання

Підготовка доповіді (презентації), проекту, реферату із висвітленням проблем професійної комунікації

8. Форми роботи та критерії оцінювання:

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ECTS	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є

систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт, уміння самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (КР, екзамен) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Оцінка *відмінно* виставляється тоді, коли відповідь вважається повною, тобто в ній містяться визначення всіх понять, про які йдеться в питанні, проаналізовано об'єкт аналізу, охарактеризовано його семантичні та структурні ознаки. Відповідь повинна бути чіткою і послідовною, супроводжуватися достатньою кількістю прикладів зі слов'янських мов.

Студенту виставляється *дуже добре* ставиться за виконання 75 % усіх завдань, якщо він у достатній мірі оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти, формулює та обґрунтовує нескладні висновки.

Студенту виставляється *добре*, якщо студент у достатній мірі оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти, формулює та обґрунтовує нескладні висновки; може дати порівняльну характеристику мовних явищ, дає визначення поняттям; самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки; встановлює синхронність подій у межах курсу, але допускає несуттєві неточності; незначні мовні огріхи. У ході відповіді він розкриває питання, проте не завжди наводить приклади на підтвердження теоретичного матеріалу.

Студенту виставляється *достатньо*, якщо він володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні, поверхово і фрагментарно або володіє частиною навчального матеріалу, уміє застосовувати знання в стандартних ситуаціях, але порушує послідовність і логічність викладу думок. У відповіді трапляються суттєві мовні помилки.

Студенту виставляється *задовільно*, якщо він бере участь в обговоренні теоретичних питань практичного заняття, проте, відповіді є недостатніми за обсягом (до 5-6 реплік), елементарними за змістом, зі значною кількістю помилок різного роду.

Оцінка за виконання *індивідуального науково-дослідного завдання, завдань самостійної роботи* виставляється з урахуванням таких параметрів: кількість балів у кінці **семестру** повинна складати від 150 до 300 балів (за 3 кредити), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Відповідний **розподіл балів, які отримують студенти за 3 крд.**

*Примітка. Коефіцієнт для іспиту – 0,6. Іспит оцінюється в 40 б.

Поточне тестування та самостійна робота						Контрольна робота	Іспит	Накопичувальні бали/ Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	60	120	300/100
20	20	20	20	20	20			

10. Засоби діагностики

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (зокрема есе, реферати, наукові проєкти), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

11. Методи навчання

Усний виклад матеріалу: наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу; проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, спостереження над усним мовленням, спостереження над мовним матеріалом, порівняльний аналіз, виразне читання текстів; ілюстрація – це метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (малюнки, схеми, графіки та ін.).

12. Рекомендована література

Базова

Підручники

1. Зубков М. Г. Сучасна українська ділова мова : підручн. для ВНЗ. Харків : ВЦ «Весна», 2011.
2. Мацюк З., Станкевич Н. Українська мова професійного спрямування: Навчальний посібник. К.: Каравела, 2008.
3. Глущик С. В., Дияк О. В., Шевчук С.В. Сучасні ділові папери: Навчальний посібник. К.: Арій, 2009.
4. Гриценко Т. Б. Українська мова та культура мовлення: Навчальний посібник. Вінниця: Нова книга, 2003.
5. Рускуліс Л. В., Зайцева Т. А. Українська мова (за професійним спрямуванням) [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ. Миколаїв : Іліон, 2014. 305 с.
6. Семенов О. М. Культура наукової української мови : навч. пос.. Київ : ВЦ «Академія», 2010.
7. Українська мова за професійним спрямуванням : навч.-метод. посіб. для студентів 2-го курсу, які навчаються за спец. 035 «Філологія», 051 «Економіка», 054 «Соціологія» / Нар. укр. акад., [каф. українознавства ; упоряд. Т. М. Берест]. Харків : Вид-во НУА, 2017. 124 с.
8. Українська мова (за професійним спрямуванням): навчальний посібник-практикум / Г. Л. Вознюк, С. З. Булик-Верхола, І. П. Васишин, М. В. Гнатюк, І. Б. Ментинська, І. Д. Шмілик. 10-е видання, доповнене і виправлене. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 308 с.
9. Український правопис / НАН України, Інститут мовознавства ім. О.О.Потебні; Інститут української мови. К., 1997.
10. Шевчук С. В. Ділове мовлення для державних службовців: Навчальний посібник. К.: Арій, 2008. 424 с.
11. Шевчук С. В. Ділове мовлення: Модульний курс: Підручник. К. Арій, 2009.
12. Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. 3-тє вид., виправ. і доповнен. К. : Алерта, 2012.
13. Шевчук С. В. Українське ділове мовлення: Підручник. К. : Арій, 2009.

Лексикографічні праці

- Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ-Ірпінь : ВТФ «Перун», 2009. 1728 с.
- Головащук С. І. Словник-довідник з українського літературного слововживання / С. І. Головащук. Київ : Наук. думка, 2004. 448 с. с.
- Головащук С. Російсько-український словник сталих словосполучень. Київ : Наук. думка, 2001. 640 с.
- Гринчишин Д. Г., Сербенська О. А. Словник паронімів української мови. Київ : Рад. школа, 1986. 222 с.
- Етимологічний словник української мови: В 7-ми т. / Відп. ред. О.С. Мельничук. К. : Наукова думка, 1982–2012. Т. 1–6.
- Сучасний словник іншомовних слів / Укл. О. Скопненко, Т. Цимбалюк. Київ : Довіра, 2006. 788 с.
- Українська мова: Енциклопедія. Вид. 3-ге, випр. і доп. К. : Видавництво «Українська енциклопедія» імені М.П. Бажана. 2007. 822 с.

Допоміжна

1. Антисуржик: Вчимося говорити ввічливо і правильно поводитися / За заг. ред. О. Сербенської. Львів : ЛНУ імені І. Франка, 2011. 257 с.
2. Антоненко-Давидович Б. Як ми говоримо. Київ : Либідь, 1991. 254 с
3. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник. К. : Видавничий центр "Академія", 2004.

4. Галузинська Л.І., Науменко Н.В. Українська мова (за професійним спрямуванням): Навчально-методичний комплекс до вивчення дисципліни для студентів усіх спеціальностей заочної форми навчання. К.: НУХТ, 2006. 54 с.
5. Дудик П. С. Стилїстика української мови : навч. пос.. К. : ВЦ «Академія», 2015.
6. Єрмоленко С. Українська мова серед інших слов'янських. *Дивослово*. 2001. № 3. С. 26–28.
7. Кацавець Р.С. Ораторське мистецтво: підручник. 2-ге вид., доповн. К. : Алерта, 2018. 216 с.
8. Культура фахового мовлення: Навчальний посібник/ За ред. Н.Д.Бабич. Чернівці: Книги - XXI, 2005.
9. Куньч З., Городиловська Г., Шмілик І. Риторика. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2016. 496 с.
10. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування: Навчальний посібник. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Знання, 2006. 291 с.
11. Українська мова: Енциклопедія. Вид. 3-ге, випр. і доп. К. : Видавництво «Українська енциклопедія» імені М. П. Бажана. 2007. 822 с.
12. Українська мова за професійним спрямуванням: підручник (ВНЗ IV р. а.) / С. М. Луцак, Н. П. Литвиненко, О. Д. Турган та ін.; за ред. С. М. Луцак. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2017. 360 с.
13. Український правопис. Стереотипне видання. К. : Наук. думка, 1999. 240 с.
14. Універсальний довідник-практикум з ділових паперів / С. П. Бирик, І. Л. Михно, Л.О.Пустовіт, Г.М.Сюта. К.: Довіра; УНВЦ "Рідна мова", 1999.
15. Шевчук С. В. Ділове мовлення для державних службовців: Навчальний посібник. К.: Арій, 2008. 424 с.

1. URL : www.litopys.org.ua

2. URL : www.mova.info

3. URL : www.novamova.com.ua

4. Міністерство освіти і науки України НАКАЗ 21.12.2009 N 1150 «Про затвердження програм навчальної дисципліни "Українська мова (за професійним спрямуванням)" (Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки N 259 (v0259290-10) від 29.03.2010) URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1150290-09>

5. Сайт <http://www.kulturamovy.org.ua/>, розділ «Мовні труднощі».

13. Інформаційні ресурси

1. Глушик С. В., Дияк О. В., Шевчук С.В. Сучасні ділові папери: Навчальний посібник. К.: Арій, 2009. – Кількість: 20.
2. Гриценко Т. Б. Українська мова та культура мовлення: Навчальний посібник. Вінниця: Нова книга, 2003. – Кількість: 7.
3. Мацюк З., Станкевич Н. Українська мова професійного спрямування: Навчальний посібник. К.: Каравела, 2008. – Кількість: 10.
4. Рускуліс Л. В., Зайцева Т. А. Українська мова (за професійним спрямуванням) [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ. Миколаїв : Іліон, 2014. 305 с. – Кількість: 15.
5. Український правопис / НАН України, Інститут мовознавства ім. О.О.Потебні; Інститут української мови. К., 1997. – Кількість: 16.